

“Volia recordar els gitans de l’Holocaust i els jueus que es venjaven dels nazis”

Ferran Torrent (Sedaví, Horta, 1951) publica la novel·la *Ombres en la nit*, ambientada a les ciutats de Viena i València, durant la postguerra. Aquí, València és una ciutat cosmopolita, l’escenari de conflictes internacionals secrets, de refugiats nazis, perseguïdors pro-jueus i agents estrangers.

—Us heu sentit més còmode o més incòmode, fent una novel·la cosmopolita?

—Igual. Potser una miqueta més còmode, perquè la trama m’ha obligat a un xic d’investigació, i gràcies a això he sabut coses que desconeixia.

—Hi ha un to didàctic més clar. El primer capítol és de fet un pròleg, que podria ser el pròleg d’un llibre d’història, o d’una biografia.

—Sí. És que crec que són dades inevitables que havia de posar-hi per a entendre el context i el perquè de l’acció dels personatges. Explica que el protagonista ha estat a Dachau, com va arribar-hi, i que allà descobreix la sort dels jueus. I com i per què decideix d’unir-se a un grup de jueus supervivents que optaren per la venjança, bo i descartant la prioritat del retorn a Palestina. Tot això de forma sintètica, sense recrear-m’hi gaire.

—Perquè quan arribi l’acció, ja estigui ben situat?

—Exacte. I per a poder donar a l’argument un ritme alt, trepidant, sempre constant. L’explicació prèvia passa ràpidament i de seguida ve l’acció. Si hagués volgut explicar els antecedents quan l’acció ja és en marxa, la novel·la hauria fet 500 fulls i el ritme s’hauria alentit o trencat sovint.

—La novel·la germina quan teniu el protagonista, el gitano valencià comunista?

—La novel·la naix quan per casualitat rellegesc un llibre que tenia feia temps a casa, *L’home a la recerca de sentit*, del psiquiatre austríac Viktor Frankl, i tinc clar que hi ha d’haver un gitano valencià, i sí, probablement la novel·la naix al mateix temps que la idea del llibre de Frankl i el personatge.

—Un gitano que, per a fer-lo comunista, ha de viure fora de la seva comunitat, acollit, afillat, per un fuster republicà.

—Sí. A veure, és difícil de creure que un gitano siga comunista, o amb cap inclinació política. Es tracta d’una llicència literària que hi queda ben justificada.

Ferran Torrent publica la novel·la *Ombres en la nit*, a l’editorial Columna.

—L’odi, el que significa mantenir l’odi, actuar segons l’odi, és la gran reflexió de la novel·la?

—Sí. El gitano no coneixerà res més sinó l’odi, la violència, la venjança. Em pose en la pell d’un personatge així i veig que això deu cansar molt. Un personatge es pregunta: fins quan de temps es pot mantenir l’odi? I al final ell d’alguna manera també es fa aquesta reflexió, perquè l’odi fatiga. Jo suppose que hi ha un moment, al principi, que l’odi et dóna vida, però al final aquest mateix odi te la pren.

—A diferència d’algunes novel·les anteriors, no hi ha més València que la necessària, no hi ha cap retrat de la València de l’època.

—N’hi ha la quantitat necessària perquè el lector es faça una idea de la València de l’època. Però ho he fet de manera estricta, perquè no malbaratara el ritme. El ritme em va preocupar sempre.

—València va ser l’escenari internacional que dibuixeu?

—No. Jo volia una València com a epicentre de l’espionatge i d’inter-

ressos internacionals. Una mica sí que ho era, perquè el règim franquista va acollir nazis, però no tinc notícia de cap escamot per a matar-los. Sí que pots pensar en una València d’importància europea estratègica, pel port. Franco tenia un pla per a ocupar Gibraltar, i l’hauria aplicat, cas que els alemanys hagueren derrotat els anglesos.

—Sabíeu l’existència del Nakam, l’organització jueva que perseguia i executava nazis, per la vostra curiositat sobre la història d’Israel i les activitats del Mossad?

—Sí. Tot i que va ser de vida curta. El Nakam feia nosa als jueus mateix, a la política oficial dels jueus, que llavors lluitaven per a aconseguir l’estat d’Israel i els calia tenir com més aliats millor. Els països on actuava impunement el Nakam podien enemistar-se amb els jueus i això no s’ho podien permetre. Em feia gràcia de reivindicar la memòria del Nakam, com també reivindicar els 600.000 gitans eliminats pels nazis, el grup més perjudicat després dels jueus.

—El vostre gitano es diu Cortés. Per què aquest nom i no un altre?

—Perquè els del meu poble es diuen així.

Lluís Bonada